Постапувајќи по претставката за заштита од дискриминација бр. 08-523/1 од 29.09.2022 година, поднесена од Здружението , застапувано од преку полномошник – адвокат против од за извршена дискриминација по основ на етничка припадност во областа јавно информирање и медиуми преку социјалната мрежа „Фејсбук", Комисијата за спречување и заштита од дискриминација врз основа на член 21 став 1 точка 14 од Законот за спречување и заштита од дискриминација (Сл. Весник на РСМ бр.258/2020) на 08.02.2023 година го донесе следново

М И С Л Е Њ Е

НЕ СЕ УТВРДУВА ВОЗНЕМИРУВАЊЕ врз основа на етничка припадност во областа јавно информирање и медиуми, извршена од кон граѓаните на Република Северна Македонија со бугарска самосвест.

О б р а з л о ж е н и е

На 29.09.2022 година, до Комисијата за спречување и заштита од дискриминација поднесена е претставка за заштита од дискриминација од Здружението застапувано од , преку полномошник – адвокат против , за извршена дискриминација по основ на етничка припадност во областа јавно информирање и медиуми преку социјалната мрежа „Фејсбук" кон граѓаните на РС Македонија со бугарска самосвест.

Согласно наводите содржани во претставката, лицето за кого потенцираат дека е , на ден 12.07.2022 година, на неговиот профил на социјалната мрежа „Фејсбук" објавил видео-запис каде што поглема група граѓани протестираат на улиците на Скопје а содржината ја насловил, како што следи:

„Повторно река народ се излеа синоќа по скопските улици. Народ сплотен, достоинствен и обединет против бугаризирањето на Македонија. А, ти, мисир, размисли што правиш! **Македонците никогаш не поднесувале бугараши**, ни во минатиот, а како што гледаш ни во овој век. Чукни ја тиквата, уште имаш време да се корегираш. Во спротивно, **ќе ве разбиеме како „бугарска скупштина"!**[1]

#ДолуЌурак

#СеГледамеВо19ч

Линк:

[1] Зборовите се болдирани од страна на подносителот (заб. На Комисијата)

Според подносителот, овој видео-запис и насловот, предизвикале 212 коментари, 5700 реакции – допаѓања и 46.000 прегледи тврдејќи дека посоченото лице поттикнало шовинистички, ксенофобични и дискриминаторски коментари кон граѓаните со бугарска самосвест. Дополнително, тие сметаат дека со ваквото дејствие лицето
сторил директна повторена дискриминација согласно Законот за спречување и заштита од дискриминација.

На 13.10.2022 година, Комисијата согласно член 24 став 2 од Законот, испрати допис бр. 08-523/2до полномошникот – адвокат за доуредување на претставката, со оглед дека на посочената адреса во претставката се наоѓа седиштето на политичката партија а не и личната адреса на лицето против кого е поднесена претставката, во смисла на обезбедување на сите елементи што треба да ги содржи една уредна претставка, согласно ставот 1 од истиот член. Овој допис е примен од страна на полномошникот на 20.10.2022 година.

На 28.10.2022 година, до Комисијата е пристигнат допис од адвокат архивиран под бр. 08-523/3, насловен како „Поднесок за доставување на информации" во кој тој повторно ја посочува првонаведената адреса на потенцијалниот дискриминатор – потенцирајќи дека станува збор за работна адреса на лицето со инсистирање копија од претставката да се достави на таа адреса, за тој да се произнесе по наводите содржани во истата.
На 04.11.2022 година, согласно став 7 од член 24 од Законот, Комисијата достави Барање за произнесување бр. 08-523/4, до лицето на адресата посочена од подносителот.

Со печат од 27.12.2022 година, во архивата на Комисијата доставена е поштенската повратница, со неидентификуван потпис на полето: „врачена" и со два поштенски броеви – записи од кои едниот е прецртан. Во десниот долен агол запишан е бројот 3 кој е заокружен, а под истиот стои неидентификуван потпис. Од сето ова, Комисијата не може да утврди дали лицето до кое беше доставено Барањето за произнесување уредно ја добила пратката па се откажало од можноста да прати писмено изјаснување по наводите од претставката или пак се работи за неуредна достава.
Заради горнаведеното, на својата 4 седница одржана на 08.02.2023 година, Комисијата одлучи да се произнесе по наводите содржани во поднесената претставка и при своето постапување ги зема во предвид релевантната меѓународна и национална правна рамка во однос на слободата на говорот и изразување и вознемирувањето како вид на дискриминација.

Имено, својата одлука Комисијата ја заснова врз следниве начела и принципи:
Прво, Уставот на Република Северна Македонија во членот 8 ги потенцира темелните вредности на уставниот поредок, започнувајќи со основните слободи и права на човекот и граѓанинот признати со меѓународното право и утврдени со Уставот, слободното изразување на националната припадност и владеењето на правото. Членот 16 од Уставот ја гарантира слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата, како и слободата на говорот, јавниот настап, јавното информирање и слободното основање на институции за јавно информирање.

Второ, Европската конвенција за заштита на човековите права, во членот 9 , став 1, се потенцира дека: *„Секој човек има право на слобода на мислите, совеста и верата. Ова право ја вклучува и слободата на промена на верата и убедувањето, како и слободата за изразување на својата вера или убедување...“* Членот 10 пак ја гарантира слобдата на изразување: *„Секој човек има право на слобода на изразувањето. Ова право ги опфаќа слободата на мислење и слободата на примање и пренесување информации или идеи, без мешање на јавната власт и без оглед на границите...“*[2]

Имено, *при толкување на член 10 од Конвенцијата, Судот одлучил дека „слободата на изразување сочинува една од суштинските основи на [демократското] општество, еден од основните услови за неговиот напредок и за развојот на секој човек“. Судот во неколку наврати ја нагласил важноста на овој член, кој не се применува само за „информации“ или „идеи“ што се поволно примени или се сметаат за ненавредливи или за прашање на рамнодушност, туку и за оние што навредуваат, шокираат или вознемируваат; такви се барањата за плурализам, толеранција и слободоумие без кои нема „демократско општество“.*[3]

Ограничувањето на слободата на изразување доколку е предвидена во закон, може да се однесува на причините наведени во став 2 од член 10 од Европската конвенција за човекови права кои се: државната безбедност, територијалниот интегритет и јавната безбедност, заштита на редот и спречување на нереди и злосторства, заштитата на здравјето и моралот, угледот и правата на другите за спречување на ширењето на доверливи информации или за зачувување на авторитетот и непристрасноста на судството.[4]

Трето, во Универзалната декларација за човековите права на ООН, членот 19 гласи: *„Секој има право на слобода на мислење и изразување. Ова право ја вклучува и слободата да се застапува одредено мислење без никакво вмешување и да се бараат, да се примаат и да се даваат информации и идеи преку медиумите и без оглед на границите.“*[5]

Четврто, Меѓународниот пакт за граѓански и политички права во членот 19, став 1 и став 2 гласат: *1. Никој не може да биде вознемируван поради своите мислења. 2. Секое лице има право на слобода на изразувањето. Ова право, без оглед на границите, ја подразбира слободата на изноаѓање, примање и ширење на информации и идеи од сите видови во усмена, писмена, печатена или уметничка форма, или на кој и да е начин по слободен избор.*[6]

---

[2] https://www.echr.coe.int/documents/convention_mkd.pdf

[3] https://www.osce.org/files/f/documents/1/a/524610.pdf, стр.8

[4] https://www.osce.org/files/f/documents/e/8/116610.pdf

[5] https://www.healthrights.mk/pdf/Pravnici/Megjunarodni%20dokumenti%20i%20mehanizmi%20za%20zastita%20na%20covekovite%20prava/%D0%9EN/1%20-%20%D0%A3%D0%BD%D0%B8%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B7%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0%20%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B0%20%20%D0%B7%D0%B0%20%D1%87%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0.pdf

[6] https://www.healthrights.mk/pdf/Pravnici/Megjunarodni%20dokumenti%20i%20mehanizmi%20za%20zastita%20

Петто, член 10 од Законот за спречување и заштита од дискриминација предвидува дека вознемирувањето претставува несакано постапување кон лице или група лица врз дискриминаторски основи што има за цел или последица, повреда на достоинството или создавање на заканувачка, непријателска, понижувачка или застрашувачка средина, пристап или практика.

Имајќи ги во предвид претходнопосочените правни рамки и европските и светските стандарди, Комисијата се впушти во анализа на содржината на видео-записот и насловот на истиот , објавен на личниот профил на социјалната мрежа „Фејсбук" од страна на потенцијалниот дискриминатор. Во овој контекст, Комисијата констатира дека објавата е заснована на негово лично убедување и ставови. Исто така, во вториот болдиран извадок од насловот на видео-записот, терминот *ќе ве разбиеме како „бугарска скупштина"*, согласно македонскиот правопис[7], бидејќи е ставен во наводници, упатува дека истиот се користи во преносна форма, во разговорен, неформален стил. Според Комисијата, содржината на насловот не е насочена кон граѓаните со бугарска самосвест, туку, најверојатно е упатена кон политичките опоненти.

Затоа, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација не утврди вознемирувачки говор од страна на лицето , како потенцијален дискриминатор бидејќи во својата објава ја користи својата загарантирана слобода на изразување за да изнесе свои лични ставови и да „испровоцира" одреден дискурс и наратив за кој Комисијата смета дека не е доволно за да биде исполнето битието на делото „вознемирување" согласно член 10 од Законот за спречување и заштита од дискриминација.

Гогласно горенаведеното, правната рамка го дозволува слободното изразување и мисла се` додека е во границите на тоа слободата да не се злоупотреби во цели за нарушување на државната безбедност, територијалниот интегритет и јавната безбедност, заштита на редот и спречување на нереди и злосторства, заштитата на здравјето и моралот, угледот и правата на другите за спречување на ширењето на доверливи информации или за зачувување на авторитетот и непристрасноста на судството. Во конкретниов случај Комисијата за спречување и заштита од дискриминација смета дека слободата на изразување не е злоупотребено од страна на потенцијалниот дискриминатор во однос на постигнување на горенаведените негативни цели кои во тој случај би значело дека постои неопходност да се ограничи неговата слобода на изразување на личен став. Следствено, во овој случај, постои легитимна цел преку која слободата на изразување се употребува во јавниот дискурс на македонското општество преку кое може да се формира одредено јавно мислење или да придонесе кон општествена дебата по различни прашања.

Комисијата за спречување и заштита од дискриминација при разгледување на претставката и доставената документација од страна на подносителот, утврди дека не можат да се најдат факти за извршено вознемирување врз основ на етничка припадност во конкретниот

---

na%20covekovite%20prava/%D0%9EN/2%20-%20%D0%9C%D0%B5%D1%93%D1%83%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BD%20%D0%BF%D0%B0%D0%BA%D1%82%20%D0%B7%D0%B0%20%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%93%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8%D1%82%D0%B5%20%D0%B8%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B8%D1%82%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%87%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D1%82%20%D0%B8%20%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%93%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D1%82.pdf

[7] https://pravopis.mk/sites/default/files/Pravopis-2017.PDF

Република Северна Македонија

КОМИСИЈА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈА

КСЗД

Republika e Maqedonisë së Veriut

KOMISIONI I PARANDALIMIT DHE I MBROJTJES NGA DISKRIMINIMI

случај. Согласно надлежностите од член 21 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, врз основа на погоре изнесеното, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација одлучи како во диспозитивот на мислењето.

Комисија за спречување
и заштита од дискриминација
Претседател
Исмаил Камбери

Доставено до:

1. Адвокат
2.
3. Архива на КСЗД

КОМИСИЈА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ
И ЗАШТИТА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈА
KOMISIONI I PARANDALIMIT

ул. Даме Груев 1, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
Dame Gruev 1, 1000 Skopje, Republic of North

+389 23232368;
+389 23216892
www.kszd.mk